

'Jaarlijks duizend levens beëindigd zonder verzoek'

Gary Waters/Ikon/Belga

VAN ONZE REDACTRICE **VEERLE BEEL**

BRUSSEL Huisarts Marc Cosyns legde maandag verklaringen af als getuige in de rechtszaak tegen diaken Ivo Poppe. Die wordt ervan beschuldigd tientallen zieke en oudere mensen een dodelijk spuitje te hebben gegeven.

Cosyns verwees daarbij naar de onderzoeksgroep Zorg rond het Levenseinde, van de VUB en de UGent. Volgens dat onderzoek zouden er in 2013 liefst 968 mensen om het

leven zijn gekomen door levensbeëindigend handelen zonder verzoek.

‘Om te beginnen hebben wij **geen weet van massaal veel verpleegkundigen die op eigen houtje levensbeëindigend zouden handelen**’, zegt professor Luc Deliens, die deze onderzoeksgroep leidt. ‘Als verpleegkundigen al zoiets doen, gebeurt dat in overleg en samenspraak met een arts. Dat is perfect mogelijk. Canada heeft dat zelfs in zijn euthanasiewet ingeschreven, omdat de afstanden er heel groot zijn en dokters niet altijd ter plekke kunnen komen. Ze kunnen dan wel telefonisch overleggen.’

Geen tweede circuit

Deliens is er niet mee opgezet dat Cosyns zijn onderzoek inroept om zijn beweringen te staven: ‘Wat hij doet, is suggereren dat er een soort van tweede euthanasicircuit bestaat, waarbij mensen worden gedood zonder dat ze het gevraagd hebben. Dat kunnen wij niet bevestigen. Er is daar geen wetenschappelijk bewijs voor.’

Waar komt het cijfer dan vandaan? Deliens: ‘Wij vragen om de zoveel jaar aan artsen om geheel anoniem een vragenlijst in te vullen over hun overleden patiënten. Welke medische handelingen gingen er aan het overlijden vooraf? In onze vierde en voorlopig laatste bevraging, die van 2013, blijkt dat bij 48 procent van alle overlijdens in Vlaanderen een medische beslissing wordt genomen met een mogelijk levensverkortend effect. Ons sterven is erg gemedicaliseerd. Dat is de keerzijde van de goed uitgebouwde gezondheidszorg die we in dit land hebben.’

‘Meestal gaat het om een van deze drie categorieën: continue sedatie tot aan het levenseinde (7.400 patiënten per jaar, of 12 procent), het opdrijven van pijn- of symptoomcontrole (15.000 patiënten per jaar, of 24,2 procent), het stopzetten van een behandeling (10.500 of 17,2 procent).’

Stervenshulp

‘In mindere mate gaat het over euthanasie (2.830 patiënten, of 4,6 procent), hulp bij zelfdoding (300 patiënten, of 0,05 procent) en ten slotte ook de categorie die wij levensbeëindiging zonder verzoek hebben genoemd (ongeveer 1.000 patiënten, of 1,7 procent).’

‘Dit hadden we ook stervenshulp kunnen noemen, want **het gaat dus om terminale patiënten die een pijnbestrijdend middel zoals morfine toegediend krijgen**. Van morfine ga je niet dood – daar leven nog veel misverstanden en onterechte angsten over.’

‘Deze praktijk onderscheidt zich dus heel duidelijk van euthanasie, waarbij de patiënt bijna onmiddellijk overlijdt. De intentie van de betrokken artsen was symptoombestrijding of diepe sedatie, maar de patiënt is al zo verzwakt, en de ziekte vordert ook, zodat het overlijden toch snel volgt. Maar als deze gevallen voor de rechtbank zouden worden gebracht, zou niemand een rechtstreeks verband tussen het medisch handelen en het overlijden van de patiënt kunnen aantonen.’

Conclusie: de stelling van Marc Cosyns, dat verpleegkundigen vaak ‘stiekem’ iemand doodmaken, om de patiënt uit zijn lijden te verlossen, is niet correct.